

NEDEN SON SİĞINAK AİLE?

Prof. Dr. Nevzat TARHAN

Üsküdar Üniversitesi Kurucu Rektörü-Psikiyatrist

Aile, insanın hem sığınağı hem de inşa alanıdır; kimliğin, aidiyetin ve değerlerin yoğunlaştığı ilk ve en derin ilişkiler zemini olarak, sadece bireyin değil toplumun da temelini oluşturur. Aileyi koruyan yasal normlar küresel olarak değişti. Sosyal normlar yani geleneksel değerler hızla değişiyor. Aile değerleri ise aileyi koruyan normlardır onlarda risk altındadır. Kültür aktarımını eski yıllarda aile yapıyor idi, günümüzde artık dijital platformlar yapıyor.

2025 yılının “Aile Yılı” ilan edilmesi, bu kadim kurumun karşı karşıya olduğu kültürel ve psikolojik tehditlere karşı farkındalık geliştirmek açısından önemli bir fırsattır. Modern yaşamın hızla değişen dinamikleri, aile yapısını sarsarken; bireyselleşme, tüketim kültürü ve anlam kaybı gibi olgular evlilikleri zayıflatmakta, anne-baba-çocuk bağlarını çözmektedir. Oysaki sağlıklı birey, ancak sağlıklı bir aile ortamında yetişebilir. Bu nedenle, evlilik kurumunu, kadın-erkek ilişkilerini ve aile içi iletişimi yeniden düşünmek, kültürümüze ve fitratımıza uygun bir şekilde yapılandırmak artık ertelenemez bir zorunluluktur.

Aile insanoğlunun hayatına hem anlam katan hem de teselli eden bir ortam olmalı idi. Ancak hızlı yaşantı, modernizmin getirdiği anlam kaymaları ve yaşam felsefesindeki değişimler aile

ile ilgili değerleri süratle yıpratmış, devam da ediyor.

Ailenin çevresindeki toplumsal surlar ve kaleler maalesef yıkıldı. Artık aile üyeleri doğrudan kendi yuvalarını korumak zorunda kaldılar.

Diğer taraftan küresel dünya düzeni stratejistleri toplumları psikolojik savaşlarla yok etme siyasetini aile üzerinden icra etmeye başladı. Kültürel psikolojik savaşta her aile kurban vermeye başladı.

Ruhumuz duymadan yuvamız işgal edildi...

Ailemize, çocuğumuza beşinci kol faaliyeti kapsamında popüler kültür, popüler rol modeller olarak mahremimize kadar girdi. Saldırı beşinci kol faaliyeti olduğu için ruhumuz duymadan yuvamız işgal oluyor. Bunun sonucu uyuşturucu, şiddet, boşanmalar, intiharlar salgın biçiminde yaygınlaştı.

Bencilliğin ve konforculuğun yüceltiildiği Batı değerleri Batıda da ciddi biçimde aileye zarar verdi. O halde aileyle ilgili değerler yeniden tanımlanmalı ve uygun değerler güçlendirilmeliydi.

Çağımızda aile bağlarının zayıflamasında, onun doğasında olan zorluklardan kaçınmada ve boşanmaların artmasında, yaşam felsefesindeki değişimin büyük rolü var. Aile kurumunun yıkılmaya yüz tutması, aile bireyleri arasındaki bağların zayıflaması, intihar hızının salgın

düzeyine ulaşması, cinsel suçlardaki artış bize gösteriyor ki kadın ile erkek arasındaki ilişkiler yeniden düzenlenip tasarlanmalı ve aile kavramı üzerinde yeni baştan durulmalıdır.

Mutsuz insan, mutsuz aile

Aile kurumunun ve temelini oluşturan evliliğin doğasını anlayabilmek için onun biyolojik, psikolojik, sosyal ve kültürel temellerini iyi bilmek gerekir. Eşleşme biyolojik, ama evlilik kültürel bir olgudur. Bu sebeple de içinde bulunduğumuz kültürü iyi anlamalı ve doğru yorumlamalıyız.

Türkiye'nin seksenlerin sonuyla birlikte önemli bir sosyal dönüşüm yaşadığını biliyoruz. Kültürel iletişim, kültürel etkileşimi de beraberinde getirince her alanda değişim kaçınılmaz oldu. Türk toplumu modernleşmeyi Batılılaşma olarak algıladı. Mesela Japonlar aynı süreçten geçerken kendi kültürlerini korumayı başardılar. Kültürünü koruyamayan toplumların ortak özelliği, kimiksizleştirilen, kitle iletişim araçlarının öngördüğü modeli yaşayan, popüler kültürün beslediği bireylerin ortaya çıkmasıdır.

Batı, nasıl zengin ve ünlü olunacağını anlatarak başarılı olmak için kapitalist olunması gerektiğini vurguladı. Böylece insanlar sadece başarıya odaklandı. Başarı için de “Yaşam bir mücadeledir ve sadece diğerlerinden üstün olan kazanır”

düşüncesi, dünya görüşü olarak benimsetildi. Üstün olmanın formülü şöyle verildi:

Daha çok kazan!

Daha çok tüket!

Daha hızlı yaşa!

Daha çok şey bil!..

Bu formülle ve eğlence kültürüne yapılan büyük yatırımlarla insanların tüketim alışkanlıkları ve davranışları değiştirilmek istendi. Çünkü bunlar değiştiğinde, toplumun da kimliği değişecekti. Bu üstün olma formülü, insanlar arasındaki birincilik yarışını tetiklerken aynı zamanda insanda stres meydana getirdi. Yorulan ve yarışta geri kalan kişi, üretimi ve tüketimi arttırsa da kendisini bir türlü tatmin edemedi. Yaşam felsefesindeki böylesi değişimler ruhsal rahatsızlıkların da tetikleyicisi oldu. İnsanlar ruhsal rahatsızlıkları sebebiyle antidepresan kullanmaya başladı.

Mutsuz insan, mutsuz aile, mutsuz toplum!

Bu sebeple insanın hedefinin ne olduğunu sorgulaması pek çok açıdan önemli hale geldi:

İyi bir insan olmak mı yoksa başarılı bir insan olmak mı?

Hedef, iyi bir insan olmaksa başarı bu yolda ara hedeflerden biridir. İnsanın vardığı değil, hedeflediği nokta önemlidir. İnsan mutluyorsa aile de toplum da mutludur.

Aslında Doğunun değerleriyle Batının yöntemi birleşirse

terk edilmiş bazı değerler de gün ışığına çıkacağından daha huzurlu bir dünya meydana gelir. Çünkü Batı felsefesi, bilimi, gerçekleri bulmada bir araç olarak kullandığı için her şeyi tanımlamaya, sistemleştirmeye yatkındır.

Bireyselleşen bireyler eş olmanın anlamını yitirdi!

İnsanoğlu modernitenin getirdiği yaşam felsefesini benimsediği oranda kendinden başkasını önemsemeyen, kimse için fedakârlık yapmayan bireyler haline geldi. 'Özgür yaşayan, kendinden başkasını önemsemeyen, canının istediğini yapan' bireyler, eş olmanın anlamını yitirdiler. Batılı, çocuğuna, hastalanan eşine bakmayı bir yük gibi gördü. Yaşlanan anne-babasının sorumluluğunu almayarak onlarla devletin ilgilenmesini bekledi.

Yaşam amacı zevklerin tatmini oldu!

Evlilik, 'birliklilik' olarak algılanmaya başlanınca aile bağları git gide zayıfladı ve aile kurumunun yerini birlikte nikâhsız yaşayan çiftler aldı (Bu yüzden Batı ülkelerinde nüfus çok ciddi şekilde gerilemektedir). Bununla da kalınmadı; "İnsan davranışlarını belirleyen, cinsel güdülerdir" denilerek cinsel mutluluk hayatın merkezine oturtuldu. Yaşam amacı, zevklerin tatmini oldu. Evliliğin ve cinsel yaşamın birbirinden ayrı yaşanabileceği düşüncesi ve "İstedğim kişiyle be-

raber olabilirim" yaklaşımı, açık evliliklere, her iki eşin sevgililerinin olmasına meydan verdi.

Romantik duygular ikinci planda kaldı ve erkek egemen kültürün daha çok kadınla birlikte olmasına netice verdi. Ama yaşanan tecrübelerle görüldü ki böylesi ilişki biçimiyle evlilikler yürümüyor ve bu 'aldatma' sayılıyor. Bedeli ise masum çocuklar ödüyor.

Çıkar peşinde koşmayı, ideoloji haline getiren modern hayat, aile içine "Ben haklıyım, sen haksızsın" mücadelesini yerleştirdi. Kadın-erkek ilişkisi adeta kadın-erkek savaşına dönüştü. Feminist yaklaşım da bu mücadeleyi besledi.

Sadece eşler arasındaki ilişki zedelenmedi, anne ile çocuk arasındaki bağ da bu söylemden nasibini aldı. "Bebeğin istekleri olabilir, onun çıkarı bu. Senin de isteklerin var, canının istediğini yapacaksın ve bebeğinle ilgilenmeyeceksin" dendi. Bununla da sınırlı kalınmadı, bebeğin hem fiziki hem de ruhsal sağlığı için çok önemli bir yeri olan anne sütü gereksiz gösterilerek sanayi mamalarının daha iyi olduğu vurgusu yapıldı. Bütün bunlar anne ile çocuk arasındaki bağı koparmak için birebirdi.

Biyolojik çıkar, evlilikte!

Feminist akımların temelinde, "Evliliğe ihtiyaç yok!" tarzında bir fikir hâkimdi. Feminist akımlar, evliliğin insanın özgürleşmesine engel olduğunu, insanın

evlilik sebebiyle kısıtlandığını düşünmekteydi. İlerleyen zamanlarda “İnsanın biyolojik çıkarının evlilikte mi? yoksa “Evlilik dışı rastgele ilişkilerde mi?” olduğu üzerine tartışmalar yapılmaya başlandı ve bu soruların cevabı çeşitli çevrelerce arandı.

Araştırmalarda Amerika gibi ülkelerde yapılan açık evliliklerin ve rastgele ilişkilerin sonucunda bireyleri mutlu olmadıkları, sık sık sevgili değiştirdikleri ve bu ilişkiler neticesinde doğan çocukların iyi yetişmediği, sevgi yoksunu olduğu ortaya çıktı.

Kavramsal olarak açık evlilik, evli bireylerin evli oldukları halde, farklı kişilerle rahatça ve özgürce sevgililik ve cinsellik yaşamalarıdır. Bu evlilik tipinde, görünürde bir aile var olmasına rağmen bireyler birbirlerine karşı sorumluluk duygusu taşımazlar.

Uzun vadede düşündüğümüzde, sağlıklı bir evlilik müessesesi olmazsa neslin devamı ve sağlıklı yeni nesillerin yetiştirilmesi mümkün değildir. Mesela Kuzey Avrupa’da en önemli problemi, evlilik dışı çocuklar oluşturuyor. Anne ve baba belli; ama kişiler evli değil. Hatta bu oran yüzde 50’nin üzerine çıkmış durumda. O ülkeler bu durumun bir sonucu olarak büyük problemler yaşamaktadır.

Son derece sorumsuz, hayatı tanımayan çocuklar yetişmektedir. Özellikle bu gibi ülkelerdeki zararlı alışkanlıkların temelinde bu problem yatmaktadır. Gençlerin yüksek oranda uyuşturucu, eroin ve alkol kullanımı, kaçınılmaz bir sonuç olarak ortaya çıkmaktadır. Şu anda Avrupa ve Amerika gibi ülkelerde aileyi korumak için çeşitli yasalar çıkarılıp komiteler ve komisyonlar

kuruluyor. Evrimsel ideolojinin vermiş olduğu anlayış biçiminin yanlış olduğu, geç de olsa anlaşılmaya başlandı. O ülkelerin aydınları “Evlilik, sosyolojik açıdan gerekli imiş” demeye başladılar.

Semavi öğretiler evliliği teşvik etmiştir...

İnsanlık, artık büyük bir tehlikenin eşiğinde olduğunu fark edebiliyor. Evlilik dışı, nikâhsız birliktelikler hoş gibi görünüyor, insanın nefsi zevk alıyor; fakat uzun vadede, bu durumun toplumu, ülkeleri, milletleri içinden çıkılmaz problemlerle başa bıraktığı ve ilerleyen dönemlerde daha kötü sonuçlarla karşılaşılacağı ortadadır. Bugün hâlihazırda, Almanya, Norveç gibi gelişmiş ülkeler bu dehşetli hatanın faturasını, nesillerinin tükenmesiyle ödüyor.

Unutulmamalıdır ki insanın orta ve uzun vadede çıkarı için evlilik müessesesi, insanın yararına ve fitratına uygun olan bir seçimdir. Bu nedenle tüm kutsal metinler ve semavi öğretilerde evlilik teşvik edilmiştir.

Genler de aile kur diyor...

Genlerimizde, en iyi adayı bulmak, onunla birlikte yaşamak ve çocuk sahibi olmak gibi bir talimatname vardır. Psikososyal ihtiyaçlar da ancak evlilikle karşılanabilir. Onun dışında bu ihtiyaçları tam olarak karşılamak mümkün değildir.

Yaratıcı, kadın ve erkeği tek başına ele almamış, bu iki cinsi âdemoğlunun soyunu devam

ettirecek unsurun ayakları olarak değerlendirmiştir.

Biyolojik olarak kadın ve erkek eşit olmadığı gibi, biri diğerinden üstün de değildir. Sadece birbirlerinden farklıdır. Kadın kadın olduğu için aşağı, erkek de erkek olduğu için ala değildir. Bir bütünün parçası gibi kadın ve erkek birbirinin tamamlayıcısıdır.

Genetik yapıyı göz önüne alarak kişinin psikolojik doğasına uygun davranan insan, mutluluğu daha kolay yakalayacaktır. Bunun için de fitrata uygun hayat, diyoruz.

Kadın ve erkek ilişkisini bu boyutta düşünmezsek şayet gelecekte insanlık çözülmeye gidecektir ki Batı bu konudaki en iyi örneklerden biridir. Evliliklerin azalması, cinsel kimliklerde yaşanan sapmalar ve aile kurumunun gördüğü zarar ortadadır. Bu dejenerasyonun en büyük sebebi, kadın ve erkeğin, psikolojik doğalarına uygun davranmamasıdır. Böyle giderse insanlık devam edemez hale gelir.

Kadın duygusal özellikler, estetik ve koruma içgüdüğü bakımından ileriye, erkek dış ortamla savaşma, avcı özellikleri itibarıyla öndedir; böylece taraflar birbirlerini tamamlar. Kişilerin baskın olan bu yönlerini törpülemek, evliliğe zarar verir.

Evlilikte duygusal ihmale dikkat!

Evliliklerin sürdürülebilirliğinde duyguların paylaşımı, ortak dil geliştirebilmek çok önemli. Evliliğe ihtiyaç pencesinden bakıldığında tarafların evlilikle ilgili hangi alanlarda birbirlerine ihtiyaçları olduğunu sorgulamak gerekir. Genellikle yüzeysel olarak mesele tahlil edilmeye çalışıldığında, kadın ve erkek arasındaki ihtiyacın, temel ihtiyaçları karşılamak olduğu anlaşılır. Bunlar ise yemek, içmek, cinsellik ve barınma gibi konulardır... Ancak bunların içinde soyut olan ihtiyaçlar genellikle görülmeyip ihmal edilir. Aslında bu soyut ihtiyaçların ihmal edilmesi, evlilikte birçok problemin başlangıcını oluşturur. Bu

ihtiyaçların en başında psikolojik ihtiyaçlar gelmektedir. Hatta bunlara psikospiritüel ihtiyaçlar da denir. Şu anda tıpta bu ihtiyaçların karşılanmamasına 'duygusal ihmal' de denilmektedir.

Örneğin psikolojik ihtiyaçlarımızın içinde en önemlisi, duygusal ihtiyaçlarımızdan sevgidir. Sevgi ihtiyacının karşılanmaması, insani ilişkilerin iletişim kazalarıyla sonuçlanması demektir. Eşler arasında bu ihtiyacın karşılanmaması duygusal boşluğun oluşmasına zemin hazırlar. Genellikle evlilik öncesi ve evliliğin ilk yıllarında, bu ihtiyaç, eşler tarafından karşılanırken ilerleyen yıllarda, erkek işine, kadınsa evine ve çocuklarına odaklanmak suretiyle birbirlerini ihmal etmeye, duygusal ihtiyaçlarını görmemeye başlarlar. Dolayısıyla bu aşamadan sonra duygusal zayıflık meydana gelir ve evlilikteki birçok sıkıntı bu süreçle birlikte başlar.

İnsan yaratılışı gereği mutluluğu da mutsuzluğu da paylaşma ihtiyacı hissetmektedir. Dolayısıyla bu durum insanın sosyal bir varlık olduğunu ve tek başına yaşayamayacağını göstermektedir. Kişilere "Eşim olmazsa ben ne yaparım?" sözünü söyleten etkenin, duygusal noktada paylaşım ihtiyacımız olduğu unutulmamalıdır.

Mutlu ailenin 3 özelliği!

Nebraska Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmada mutlu ailelerin üç ortak özelliği üzerinde

durulmuştur. Mutlu ailelerin birlikte zaman geçirdiği, takdir, övgü ve onay sözlerinin çok kullanıldığı ve birlikte kiliseye giden, inançlı ve dindar kişiler oldukları tespit edilmiştir. Mutlu ailelerin birçoğunda bu üç ortak özellik görülmüştür. Dolayısıyla sağlıklı ailelerin sağlıklı iletişim kuran bireylerden oluştuğunu söyleyebiliriz.

Bir insanın ruh sağlığını tanımlarken üç alan araştırılır. Birinci alan, kişinin iç uyumu; yani kendisiyle barışık olup olmadığına, ikinci alan meslek uyumuna; yani iş hayatında uyumlu çalışıp çalışmadığına; üçüncü alan da aile ve sosyal uyumu; yani aile bireyleriyle, dost ve arkadaşlarıyla ilişkilerinin sağlıklı olup olmadığına bakar.

Kişinin bu üç alanda verimliliği iyi ise ruh sağlığı iyi demektir. Dolayısıyla mutlu ve sağlıklı aileler, ruh sağlığı yerinde bireylerden oluşmaktadır. Nebraska Üniversitesi'nin bu araştırması, bu alana ışık tutması bakımından çok önemlidir.

Sağlıklı aile sağlıklı bir toplum demek...

Toplumu bir makro model olarak ele alırsak aileyi mikro model olarak düşünebiliriz. Dolayısıyla aile ve bireydeki en ufak değişiklik toplumu etkilemektedir. Ailenin ve bireyin yaşama biçimi, toplumun standartlarının oluşmasında çok önemli katkı sağlamaktadır.

Bir ailenin üretimi ve yaşam amacı neyse topluma katkısı da o yöndedir. Bu nedenle sağlıklı bir toplumun oluşması bu alanda yatırım yapmayı, bireyler yetiştirmeyi emek vermeyi gerektirmektedir.

İyi bireyler, iyi toplumun oluşmasında ilk adım ve en önemli çözümdür. İyi bireylerin ise mutlu ve sağlıklı ailelerde olacağı unutulmamalıdır. Buradan yola çıkarak sağlıklı ailenin topluma en önemli katkısı iyi insandır, diyebiliriz.

Çalışma hayatı evlilikleri nasıl etkiledi?

Çalışma hayatı, kadın ve erkek için evliliği etkileyen faktördür. Gerek bizim kültürümüzde gerekse dünya genelinde eğilim, erkeğin çalışmasına yöneliktir. Erkek yaratılışı gereği evin dış gerçekliğiyle ilgilenirken kadın evin iç gerçekliğiyle daha ziyade alakadardır.

Mesela erkek, ailenin ihtiyaçlarını karşılamaya, evi ve aileyi dışarıdan gelebilecek zararlarda korumaya yönelik çalışırken kadın çocuklarını yetiştirmeye, onlara annelik yapmaya ve evi sıcak bir yuvaya dönüştürmeye mütevakkıf çalışmaktadır. Dolayısıyla kadın ve erkeğin evlilik hayatında birinci dereceden sorumlu oldukları alanlar farklılık arz etmektedir.

Bu nedenle gerek dünyada gerekse kültürel yapımızda, erkek, kadına nispeten daha fazla çalışma hayatıyla ilgili ve so-

rumludur. Ancak modernizmin getirmiş olduğu tüketim kültürü, teknolojinin hızlı gelişimi, iletişim araçlarının yaygınlaşması, insanların daha hızlı yaşaması gibi etkenlerin de tesiriyle çalışma hayatının birinci aktörleri değişti. Modern yaşamın güzellikleri yanında, ihtiyaçların da artması, insanları kadın ve erkek ayırt etmeksizin çalışma hayatına sevk etti. Dolayısıyla kadınların biyolojik eğilimine ters olarak çalışma hayatına girmeleri fazlaştı.

Ekonomik açıdan kadının ihtiyacı varsa çalışmasını tavsiye ediyoruz; ama evin iç gerçekliğinin ihmal edileceğini de vurgulamadan geçemeyiz. Çünkü bir kadının evinde çocuklarını hayata hazırlaması, onları terbiye etmesi ve onlara eğitim vermesi madde ile kıyas edilemeyecek kadar önemlidir. Örneğin pek çok şeyi; oturmayı, kalkmayı, yemeyi, kaşık tutmayı, sorumluluklarımızı ve büyüklere terbiye gibi adap ölçülerini 0-6 yaş arasında öğreniriz. Bu ise en sağlıklı olarak annenin önderliğinde, aile hayatında gerçekleşmektedir. Bu nedenle kadının çalışması zaruri değilse, ekonomik açıdan "Çalışsa da olur, çalışmasa da" deniliyorsa kadına evin iç gerçekliğiyle ilgilenmesini ve o noktaya yönelik çalışmasını tavsiye ediyoruz.

Nasıl ki bir ağacın bütün çalışması meyvesine yöneliktir, bunun gibi kadın ve erkeğin de

Aile kurumu sadece bir sosyal yapı değil; insanın biyolojik, psikolojik ve manevi ihtiyaçlarının karşılandığı en temel sığınaktır. Modern hayatın hızla değişen değerleri karşısında savunmasız bırakılan bu kurum, ancak fıtrata uygun, sevgi temelli, sorumluluk bilinciyle inşa edilen ilişkilerle yeniden ayağa kalkabilir. Kadın ve erkek birbirinin rakibi değil, tamamlayıcısıdır; evlilik ise bireyin yalnızca özel hayatını değil, toplumun geleceğini de doğrudan etkileyen bir medeniyet meselesidir.

üzerine titremesi ve bütün çalışmasını teksif etmesi gereken husus, evliliğin meyvesi olan çocukları olmalıdır. Bu noktada kadının rolünün erkeğe nispetle daha büyük olduğu unutulmamalıdır. Dolayısıyla kadının çalışması zaruri ise bu konuyu ihmal etmeden çalışma hayatında var olması gerekmektedir.

Çalışan çiftlerin sorumluluğu ne olmalı?

Evlilik hayatında kadın ve erkek beraber çalışıyorsa erkeğin evde kadına karşı inisiyatifli davranması ve yardımcı olması gerekmektedir. Ancak genelde erkekler tarafından bu inisiyatif ve yardımcılık görevi ihmal edilir. Örneğin iş dönüşü eve gelen kadın, evin temizliği ve yemekle uğraşırken çoğu zaman erkek, odaya çekilip televizyon seyretmeyi ve dinlemeyi tercih eder.

Evliliğin ilk yıllarında kadın tarafından bu durum pek önemsenmese de ilerleyen yıllarında sorun haline gelir. Bu ise evlilik hayatında kadının daha çok yıpranmasına neden olur. Dolayısıyla erkeğin bu noktaları dikkate alıp eşini koruması ve kollaması gerekmektedir. Eğer kadın, evin ekonomisine katkıda bulunuyorsa erkeğin de eşine ev işlerinde yardımcı olması, eşinin yükünü hafifletmeye çalışması, gerektiğinde mutfakta bulaşık bile yıkaması gerekmektedir.

Aksi takdirde kadının erken

yaşlarda çökmesi kaçınılmaz olur. Bu durum evlilik hayatında eşler arasındaki çözülmenin hızlanmasına ve problemlerin doğal olarak artmasına zemin hazırlar. Dolayısıyla kadının evle birlikte iş hayatında da bulunması gerekiyorsa ev işlerinde erkekle vazife paylaşımına gitmek zorundadır. Eğer erkek bunu düşünmüyorsa kadının bu ihtiyacını ve sıkıntısını eşiyile paylaşması, ondan yardım istemesi gerekmektedir. Sorunları örtmek ve bilinç altına çekmek, psikolojik açıdan daha büyük problemlerin doğmasına zemin hazırlayabilir. Bu noktada, evliliğin sıhhat ve selameti için şahsi arzu ve isteklerin ötesinde, kurumsal düşünebilmek çok önemlidir. Kurumsal düşünebildiğimiz nispette problemleri aşmamız daha kolay olacaktır.

Aile Değerlerinin ölçülmesi

ÜSAMYÇÖ (Üsküdar Ailede Manevi Yaşantılar Ölçeği) 2023 yılında yayınlandı.

Bu çalışmada ailenin değerler ve manevi eğitimdeki tutumlarının ölçülmesi amacıyla ölçek geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu ölçeği uygulayarak aşağıdaki boyutlara göre ailemizin son sığınak olarak güçlenmesi gereken değerlerimizi bulabileceğiz. Başlıca araştırılmaya çalışılan değerler şunlardır.

Meşveret (Conferring): Sorunların karşılıklı istişarelerle ve katılımlarla çözümlenebilmesi.

Eşitlik (Equality): Aile içi kurallara uyma noktasında zaman, para, eğitim kullanımı gibi sorumluluklar ve meşguliyetlerde, özgürlük ve sorumluluk dağılımında, fırsatların kullanımında herkes eşit muamele görebilmelidir.

Özerklik (Autonomy): Her birey kendini aileye hem ait hissetmeli aynı zamanda da özgür hissedebilmelidir.

Hakkaniyet (Justifying): Hak kullanımında herkes kendisini adil bir ortamda hissedebileceği dağılım olabilmelidir. Ebeveynin ve çocukların hakları konusunda sınırlar belirli olmalıdır.

Sevgi (Love, affection): Sevginin oluşturduğu sıcak ilişkiler ailenin en kıymetli bağıdır, şefkati, fedakarlığı ve empatiyi bu duygu besler.

Saygı (Respect, esteem): Aile bireyleri birbirlerinin kişilik haklarına özen göstermeyi başarabilmeleri gerekmektedir.

Güven (Trusting, confidence): Sadakat duygusunun oluşabilmesi için birbirlerinden zarar görmeyeceğine dair aile bireylerinin emin olmaları gerekir.

Paylaşıcılık (Sharing): Aile bireyleri birbirlerinin lehine bazı haklarından vazgeçebilecek etik anlayışa sahip olmalıdır.

Maddi kazanımlar (Secular upbringing): Ailenin varlık, şöhret, statü, güç gibi kazanımları birlikte tutan değerlere katkı sağlar

Manevi kazanımlar (Religious upbringing): Ailenin hayata, olaylara, ölüme, yaratılışa, İlahi güce, sabırlı olmaya, alçakgönüllü olmaya, varoluşa bakışı özellikle kriz zamanlarında bir arada kalmaya anlamlı katkı ve teselli gücü katar.

Yukardaki değerlerden anlaşılabileceği üzere çocuk ve eyle ilişkilerde sadece maddi birikimler değil manevi birikimlerde çok önemlidir. *Sevgi, Disiplin, İlgi, Hesap verebilirlik ve Sorumluluğun* gelişmesi için bu değerlerin yaşandığı bir aile ortamı hava su ve güneş gibi ihtiyaçtır. Böylece bu araştırmada, manevi yaşantıya yönelik değer ve algıları boyutsal olarak ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek ortaya çıkmıştır.

Yazının sonunda yer alan **KARE KOD** okutarak ölçeği uygulayabilir, oluşan puanınızı değerlendirebilirsiniz.

Sonuç olarak, aile kurumu sadece bir sosyal yapı değil; insanın biyolojik, psikolojik ve manevi ihtiyaçlarının karşılandığı en temel sığınaktır. Modern hayatın hızla değişen değerleri karşısında savunmasız bırakılan bu kurum, ancak fitrata uygun, sevgi temelli, sorumluluk bilinciyle inşa edilen ilişkilerle yeniden ayağa kalkabilir. Kadın ve erkek birbirinin rakibi değil, tamamlayıcıdır; evlilik ise bireyin yalnızca özel hayatını değil, toplumun geleceğini de doğrudan etkileyen bir medeniyet me-

selesidir. Bugün içinde bulunduğumuz kültürel ve psikolojik savaş ortamında aileyi korumak, sadece bireysel değil, aynı zamanda toplumsal bir görevdir. Çünkü aile, insanın hayatta kalabileceği son sığınaktır; o yıkılırsa, yalnız birey değil, insanlık da çöker. Sağlıklı bir aile; mutlu birey, güçlü toplum ve sürdürülebilir bir insanlık demektir. Bu sebeple aileye yapılan her yatırım, aslında insanlığa yapılmış bir yatırımdır.

Ailenin değerler ve manevi eğitimdeki tutumlarının ölçülmesi amacıyla geliştirilen Üsküdar Ailede Manevi Yaşantılar Ölçeğini aşağıda yer alan KARE KODU okutarak uygulayabilir, oluşan puanınızı değerlendirebilirsiniz.

ÜSKÜDAR AİLEDE MANEVİ YAŞANTILAR ÖLÇEĞİ (Tarhan, N., Tutgun-ünal, A., & Özkan, D. (2023). *Üsküdar Ailede Manevi Yaşantı Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışmaları. Journal of Media and Religion Studies*, 6(1), 1-24. <https://doi.org/10.47951/me-diad.1237490>)

